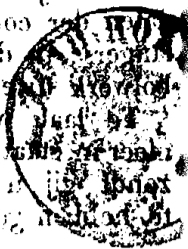

DE GRONDWET.

VERSCIJNT
des Maandags-, Woensdags- en Zaterdag-avonds.

DONDERDAG 12 MEI.

ABONNEMENTSPRIJS:

Voor 's Gravenhage per 3 maanden 3.00
Voor de overige steden des Rijks 3.50

PRIJS DER ADVERTENTIEN:

Van één tot zes regels, 1.00.
Voor elken regel meer, 0.15.
Behalve de 25 cts. zegelgeld.

UITGEVERS, DIRECTEUREN:

JOH. NOMAN en ZONN, te 's Gravenhage.

Brieven franco aan het Bureau De Grondwet.
Jan Hendrikstraat, n. 259.

Hoofd-Redacteur voor Ned. Oost-Indië:
W. J. VAN HAREN NOMAN, te Batavia.
Prijs franco per Landmail voor Java en buitenbestellingen
per jaar, met vooruitbetaling bij het nemen van het
abonnement f. 40; Ned. Oost-Indië

Aan de vrijzinnige kiezers der Residentie, die de Grondwet wenschen te zien gehandhaafd en de verkregen regten en vrijheden beschermd en verdedigd, worden aanbevolen als kandidaten voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, de Heeren:

M. J. P. P. BARON VAN ZUYLEN VAN NYEVELT,
EN
J. W. BOREEL VAN HOGELANDEN.

Intrigues.

Het is noodig, dat men, alvorens de stembus wordt geopend, ruitelijk en met Hollandsche opregtheid uiteen zette, wat er al gedaan wordt om een ministerie, dat geen staatkundig doel of geene strekking heeft, die het durft openbaren, eene Kamer te verschaffen, waarvan de meerderheid «Ja» en «Amen», zal zeggen, als vóór 1848, en een «Protestantschen zin» zal aan den dag leggen als vóór 1795.

om, zod' het kan, nog tijdig door hartstogt verblinden en door den invloed der «groote heeren» meegesleept te doen terugkeeren van den weg, die ten verderve leidt van het Vaderland;

om, als de stembus is gesloten en de coalitie van Hall-Donker-Curtius zegevierend — maar zegevierend als de vijand op de puinhopen der veroverde stad — zal zijn te voorschijn getreden, de Natie tot erkentenis te brengen, dat alleen met middelen, als gebruikt zijn, zonder den krachtigen dam van het gezonde en onbevange oordeel, eene factie, niet eene volksverwoordiging is zamengesteld geworden.

Wat wordt gezegd en wat wordt gedaan, om aan de coalitie van Hall-Donker-Curtius eene meerderheid in de Kamer te verschaffen?

De constitutionnele weg is verlaten. Men heeft niet gezegd: kies stelsel voor stelsel; maar men verinst hetzelfde stelsel te zijn toegedaan van het afgetreden bewind; men wil eigenlijk iets anders. Voor hetgeen men wil schaamt men zich als nog rond uit te komen; nog is men bevreesd voor den goeden geest, die er in de Natie leeft.

Men wil andere vertegenwoordigers, dan die de vorige Kamer uitmaakten. Onder dezen is er echter geen enkele, die niet de Regering zou ondersteunen, wier bedoeling het ware om eerlijk een programma uit te voeren, als de tegenwoordige, behoudens enkele onbeschaamdheden en logens, heeft uitgevaardigd. Men wil evenwel andere vertegenwoordigers; men wil dus iets anders, dan hetgeen het programma belooft. Is dit mogelijk of niet?

Men wil met zooveel onbeschaamdheid het afgetreden bewind eene zijdelingsche beschuldiging doen, dat het «den Koning niet had geseert», zij vergeten dat hunne handelingen veeléer tot zoodanige beschuldiging recht konden geven. Met wat gevoel denken wij aan hen, die ondertekenden, dat zij zelve den Koning

niet geëerd hadden? Aan den Koning alléén, zeggen zij, komt de eer toe der Regering; maar aan de Ministers de verantwoordelijkheid. Das was waar onder het ministerie Thorbecke; nimmer werd de naam des Konings in politieke geschillen gemengd: de persoon des Konings bleef onschendbaar. Maar dat is nu reeds een logen onder het Ministerie van Hall-Donker-Curtius. De eer der Regering blijft, volgens zijne handelingen, aan de coalitie; de verantwoordelijkheid voor den Koning. De coalitie verschuilt zich achter den Koning; strijdig met elk constitutionneel begrip heeft zij den Koning voorop gezet: den Koning, die buiten spel behoort te blijven, die alleen goed kan doen. Men gebruikt den Koning en Zijn Huis tot banier eener factie: schande over haar, die aldus meent den Koning te dienen. Elke nederlaag valt zodoende op den Koning terug en op Zijn Huis; elke overwinning zal het werk zijn der coalitie. Als aldus wordt bedoeld: «eert den Koning», dan weten wij niet, hoe hij de tegenwoordige volksmenners het begrip is van het geheele koningschap.

Het eerste, schroomelijk misbruik, onberekenbaar van gevolgen voor de toekomst, is dus het misbruik, dat de voorstanders der coalitie van Hall-Donker-Curtius maken van de persoon des Konings. Die voorstanders trouwens kunnen niet anders; want ware de leus: «van Hall-Donker-Curtius», zooals zij in een constitutionneel staat behoort te zijn, men verkreeg geene honderd stemmen door geheel het land.

Een tweede middel, om eene meerderheid aan het nieuwe ministerie te verschaffen, bestaat daarin, dat men, door het afgetreden bewind met smaad en boon te overdekken, zonder te schroomen de waarheid te verkrachten, feiten te verdraaijen, cijfers te verminken, tracht het ministerie te verheffen. Zoudt gij, burgers! in het burgerlijk leven uw vertrouwen durven schenken aan een man, van wien men niets anders zou kunnen zeggen dan logenachtig: «zijn buurman is een dief?» Waar is het orgaan, dat nog den moed heeft bezeten om aan te toonen, waarin de waarborgen zijn gelegen, die het nieuwe ministerie aanbiedt voor het heil des Vaderlands?

Een derde middel is, om de vrije, onafhankelijke drukpers te belagen, op eene wijze die ons levendig de jaren 1844 en 1845 doet herdenken. De vrijheid van drukpers kan zoo niet op ééns worden gefnuikt; men neemt intusschen middelen te baat, den eerlijken man onwaardig. Men verspreidt geruchten, alsof de eene courant zal ophouden te bestaan, de andere een aantal abonnés heeft verloten; dat allen heulen met de Roomsche partij. Bij duizendtallen worden ministeriële bladen gratis uitgedeeld, en gevuld met logens en walgelijke personaliteiten. Overal vindt men enkele handlangers, die de vrije circulatie dezer organen der vrije drukpers trachten te belemmeren en te onderdrukken, om vrij spel te geven aan den laster der ijveraars voor het Gouvernement.

Een vierde middel is, helaas! het wegslependste, maar ook het meest verderfelijke. Wij hebben er reeds dikwerf op gewezen; al de groote dagbladen hebben dat middel ontmaskerd; waldenkende geestelijken keuren dat middel openlijk en met afschuw

af; de Synodale Commissie verwerpt het; om daardoor Staatkundige bedoelingen te bereiken. Wij meenen: de godsdienstige agitatie. Niet genoeg kan men wijzen op dat hâtelijke middel omdat het de ondergang kan worden van ons volksbestaan.

Zij die anderen verwijten, den Koning niet te eeren, vergeten zij, dat zij een miljoen honderd duizend onderdanen vervreemden van den Koning. Zij die Nederland en Koning tot leus durven nemen, vergeten zij, dat dit zelfde Vaderland door hunne handelingen verdeeld wordt door eene vete, die welligt nooit zal kunnen worden bijgelegd?

Vaderland en Koning worden niet gediend, wanneer men het Vaderland in twee vijandige deelen van eenschert en den geheiligden persoon des Konings gebruikt als vaandel van eene dweepzieke factie. Men verraadt den Koning en het Vaderland, maar men dient ze niet, door burger tegen burger op te zetten, door eene Natie van drie miljoen zielen zóó te verdeelen, dat zij de buit zal worden van anderen, die er reeds gretig op loeren.

Ziedaar dus de middelen, krachtens welke getracht wordt aan het nieuwe ministerie, door eene meerderheid in de nieuwe Tweede Kamer, eenigen tijd tot een erbarmelijk leven te verschaffen.

Wat zijn die middelen? Het vooropzetten van den Koning, als banier eener dweepzieke partij. Het verminken van de waarheid, het ontkennen van de verdiensten van het afgetreden bewind, het wettigen, dat de Natie bekend worde ook met de argumenten der vrije, onafhankelijke drukpers.

Het aanvuren van een onzaligen godsdiensttwist. Geen woord van het ministerie. Geen enkel opregt woord, wat het doen zal, waarom het is gekomen. Geen woord, dat bewijst, dat het de verantwoordelijkheid op zich neemt van de daden die, naar hunne meening, moeten strekken «om den Koning te eeren?»

Als nu eindelijk de Kamer eene meerderheid zal bezitten in den onbekenden geest van de coalitie van Hall-Donker-Curtius, zal men dan niet uitroepen: «Ziedaar de uitdrukking van den geest der Natie!»

Wij zullen zeggen, elk onpartijdig, verstandig kiezer zal met ons uitroepen: «Ziedaar de meerderheid eener factie, door laakbare middelen in 's Lands Vergaderzaal geroepen, om eene ministerie te ondersteunen, die door hare eigen monstruositeit in een moet vallen.»

Nog hebt gij, eerlijken, onafhankelijke kiezers van Nederland! uwe stem niet geworpen op de schaal van de toekomst uws Vaderlands. Nog zijt gij er meester van, om u eene uwe hinderis tot onheil en jammeren te behoeden, die de beschiedenis u waarschuwend toont, ook voor Nederland, zoo dikwerf godsdiensthaat de kracht der eer kwam verbreken.

Kiest alleen zoodanige mannen, die uwe regten en vrijheden behoudt, die uwe streven het is geweest, den staat te behouden tot ongekenden bloot op de voorzijde zullen ook dit ministerie ondersteunen, en in dien zin zal wat het zegt te waken. In den afkeer bezit gij een rechtten waarborg,

... ontroove, wat zij bezit. Meent de ... van Hall-Donker-Curtius iets anders te doen dan wat zij durft beloven, dan zult gij in de kandidaten der coalitie slechts ontmoeten godweë handlangers; in de anderen trouwverdragen van het bolwerk uwer vrijheid.

Te laat welligt, als geen menselijke maat meer in staat zal zijn uwe daadongedaan te maken, zoudt gij u anders kunnen beklagen, het wapen te hebben gesmeed, uw eigen hart doorboort.

Staal van Nederlanderachtigheid.

De *Nederlander* van 9 Mei zegt: "In de *Grondwet* leest men over den *Herdelijken brief van de Algemeene Synodale Commissie*:"

"Nu is eene magtige stem, eene stem der waarheid en des vredes, opgegaan, om u, Protestantsche landgenoten! zonneklaar aan te toonen, dat uwe vrees was overdreven, welligt ongegrond; dat gij u hebt laten verleiden door sommigen, die onheilig naar op het altaar hebben gebracht."

"Wij vragen aan de Redactie zelve (van wie wij voorsnog willen onderstellen, dat althans de laatste woorden haar bij overhaasting zijn ontvallen) of deze voorstelling, die zij in drie kolommen heeft ontwikkeld, niet valsch is?"

Hoe weinig valsch die voorstelling was, is reeds uit het slot van ons hoofdartikel in ons vorig nummer gebleken.

Maar wat wilde de *Nederlander* doen gelooven?

Dat wij de laatste woorden hadden verzonnen, en derhalve onze goede trouw verdacht maken? Niet ieder zoekt dadelijk dien herderlijken brief door, om te zien of er de woorden wel of niet in staan: en hoe weinigen kunnen aan zulke streken gelooven, dat een *Nederlander* openlijk aan het publiek zou zeggen: "Zie die *Grondwet* haalt woorden aan van de Synodale Commissie, die de Commissie niet geschreven heeft," terwijl zij toch werkelijk in den *Herdelijken brief* stonden!

Wanneer de *Nederlander* geeft cursief als laatste woorden "hoor sommigen, die onheilig naar op het altaar hebben gebracht." — Hij werpt verdenking op de laatste woorden: elk lezer moet dus alle die cursieve woorden als valsch verdenken. En toch zij zijn werkelijk in den *Brief* te lezen, behalve dat er staat "op den altaar hebben gebracht." — Zie! de verdenking is gezaaid en de loyale redactie kan haar geweten stillen daarmee, dat zij dan toch in de daad de waarheid heeft gezegd met dat "de laatste woorden zijn bij overhaasting ontvallen."

"Hoe is discussie denkbaar, wanneer men ter misleiding van het publiek, van dergelijke *Jezuitenstreken* gebruik maakt?" (*Nederlander*, 27 April 1853.)

Opmerkelijk is het echter, hoe die woorden den *Nederlander* hinderen, zoodat hij er niet van zwijgen kan. Hij is gevoelig genoeg, om juist te weten waarin deze dagen de schoen wringt. Hoe een opgewonden godsdienstig gevoel tot politieke kunstgrepen is misbruikt. Het is ook alleen de Synodale Commissie niet in het oog gevallen. Van Oosterzee had het reeds dadelijk gezegd: "Wee, driewerf wee, die in onze felbewogen dagen, vreemd vuur brengt op den altaar des Heeren, en onder den schijn van voor Christus te offeren zich zelven zoekt en behaagt." Rome's Overwinnaar. p. 24.

De *Nederlander* van 27 April neemt uit de *Amsterdamsche Courant* het volgende stuk over, dat wij niet onbeantwoord mogen laten:

"Het mag niet zonder opmerking voorbijgaan, dat de *oosterse geest*, eene feil, die men steeds aan vorige regeringen aanwrijft, nimmer zóó sterk is geweest als onder het gevallen bewind. Ieder, die niet boog voor en werktuig werd van den heer Thorbecke, ieder die geen behagen schepte in zijne minachting voor elk autonoom beginsel, ieder die het minder aangenaam vond om door het ministerie Thorbecke bestuurd te worden, op die wijze als welser de Fransche profeten hier te lande deden, ieder die de strakking niet volgde, om alles zooveel mogelijk uit één punt te doen uitgaan, en tot één punt te doen wederkeren, kon verzekerd zijn van te eeniger tijd uit zijne betrekking te worden ontheven: ook dan zelfs wanneer hij met de grootste bekwaamheden was begaafd, of zoodanig aan handen te worden gelegd, dat elke individualiteit verdween. Toepasselijk is op den heer Thorbecke wat de scherpsinnige schrijver van de partijen in Nederland van Jan de Witt zegt: 'Hooft van niet gegonzen zich naar iemands gevoelens te schikken, magtem volgens zijne staatkunde slechts diegenen in het bestuur geplaatst zijn, die aan den toenmaligen regeringsvorm verkleeft waren.'

Nederlander, gij moest u schamen over zulke overname. Gij weet te goed, dat er nooit grooter onwaarheid gesteld is dan in dit artikel; dat er nooit eenig zwaars best onder dit ministerie heeft bestaan, dat niet op politieke kleur werd gelet; ja zelfs! dat het soms eerder eene reden van uitsluiting scheen tot de kleur van het ministerie te behooren, dan eene reden van bevoorregting. Gij weet dat het leugen is; gij maakt u door de overname even schuldig; neen schuldiger:

want de inzender van de oude *Amsterdamsche Courant* kan ter goeder trouw wezen. Gij, die uw kuddeke zoo kendet, gij echter weet, hoe ook de uwen in staatsbetrekkingen werden geplaatst; gij weet het hoe een uwer corrigeen, de Mr. Mackay, voor zijne bemoeijingen met de maatschappij van weldadigheid van staatswege alle jaar 2400, genceel, schon was en revolutionair en nu deze nooit afwees, was de minister in zijn oog ook een erg revolutionair.

Wij herinneren de oude *Amsterdamsche*, dat zij nog steeds het antwoord schuldig heeft over den invloed waaronder zij zeide, dat een groot deel der meerderheid in de Tweede Kamer gekozen was.

Wij doen dit voornamelijk, opdat het Publiek zien zou, hoe men zich in deze dagen beijvert, de goede gemeente met onwaarheden te misleiden.

De Oude *Amsterdamsche* moet inderdaad zich voortaan te eerlijk gevoelen, om weer te *Nederlander*.

De *Amsterdamsche Courant* zwijgt, en toch heeft zij, even als de *Nederlander*, durven doen vermoeden, dat onder het vorig ministerie het werk der verkiezingen niet zuiver zou zijn toegegaan.

De *Nederlander* bezit althans de geslepenheid, zich als een slang uit de engte te wringen; de *Amsterdamsche Courant*, nog zoo jong in de leerschool en dus nog niet volleerd, staat met beschaamde kaken... en zwijgt.

Wij herhalen dus, wat wij haar hebben toegevoegd:

"Wilt gij, *Amsterdamsche Courant*, bij elk welgeaard *Nederlander* nu beschouwd worden als een eerlijke courant, lever dan het bewijs. Verzoek den heer van Hall — die toch de onkiesheid had, om, ten aanzien van den Minister van Buitenlandsche Zaken, correspondentie te openbaren, die nimmer en onder geenlei voorwendsel voor publiciteit bestemd konden zijn; — verzoek den heer van Hall, dat hij die 'vertrouwelijke correspondentie rakende het werk der verkiezingen,' gevraagd door den heer Thorbecke, openlijk bekend make!

De Natie heeft het recht te eischen, dat zij wet of het ministerie Thorbecke haar bedroog, dan wel of zij thans door lage intrigues wordt misleid.

"Voldoet gij of uw meester aan deze uitnodiging niet: elk eerlijk man zal weten, voor wat hij u te hoorden hebbe!"

Ook de *Nederlander* is ons nog loijaal antwoord schuldig. Als het op loijaal antwoorden aankomt, zal dat godsdienstige en zedelijke blad wel schuldig blijven.

De *Amsterdamsche Courant* van gisteren, beantwoordt hetgeen wij omtrent het bedrag der Staatsuitgaven in ons nummer van 5 Mei schreven, op hare wijze, en strooit daarbij hare lezers zand in de oogen.

Wij zullen haar op den voet volgen.

Als men cijfers mededeelt, dan moet men zich bejveren waarheid te betrachten, zegt zij. Slechts twee aanmerkingen voorop. Vooreerst, ook als men andere zaken mededeelt, moet men waarheid betrachten.

Ten tweede, als men aan anderen lessen geeft, moet men niet beginnen met die zelf uit het oog te verliezen.

En dat doet de A. C. nu op eene verregaande wijze.

10. Zij herinnert aan het zeggen van den Heer van Hall van den 9 Dec. 1850, dat men onder zijn financieel beheer er in geslaagd was om eene vermindering van zes miljoen in een en een half jaar tot stand te brengen.

Maar zij vergeet, even als den Heer van Hall dat vergat, er bij te voegen dat van die zes miljoen niet minder dan 4,401,370.53 geene winst was.

Die som toch werd door België over 1843 aan de Nederlandsche schatkist betaald. Toen derhalve in 1844 het kapitaal der schuld door België werd afgelost, verdween de uitgave, maar ook de ontvangst. De winst was dus nul voor hetgeen die som betreft.

20. Men moet, zegt de A. C., bij de opgegeven som der uitgaven over 1844 en 1845 nog een bedrag van 3,300,000 voegen. Want die som, zijnde de rente van een deel der koloniale schuld, is niet begrepen onder de uitgaven over die jaren, zooals zij door de Regering is opgegeven.

Mis, goede Oude! Gij kent de zaak niet want over gij schrijft.

Wat 1844 betreft, zie de rekening eens na over dat dienstjaar (no. XIV van de stukken voor de Staten-Generaal, zitting 1847, gedrukt.) Daar vindt gij de uitgaven voor 1844 opgegeven, zoo als zij ter Rekenkamer zijn geconstateerd, op 71,144,405.00.

Daarentegen vindt gij op het staatsje dat in 1852 door de Regering is overgelegd, voor 1844 de uitgaven gesteld op

Vershil 74,158,408.00

Voeg daarbij de som die, blijkens de specificatie in het verslag over het gebruik der geldmiddelen d. d. 1 Januari 1846, reeds onder de toevallige ontvangsten van 1844 was gebracht voor de door u bedoelde rente-betaling. (blad. 37).

3,014,000.

74,158,408.00

71,144,405.00

3,999,000.

74,158,408.00

3,997,000.

En dan zult gij het bewijs erlangen, in de afifers, door ons naar aanleiding van het staatsje van 1852 opgenoemd, het door u bedoelde bedrag voor het jaar 1844, op 3000, — na reeds begrepen was; — dat dus niet te pas komt die er nog eens bij te komen.

En wat 1845 behoeft: neem het Staatsblad van 1847 eens ter hand. De wet van 30 Mei 1847 (Staatsb. no. 28) reeds heeft voor 1845 de bijvoeging bevelen van uwe 3,300,000. Ook over dat jaarkomst dus die bijvoeging bij de door u genoemde cijfers niet meer te pas.

Wij vergissen ons dus in geenen deele, toen wij den 5 Mei de cijfers der uitgaven voor de jaren 1844 tot 1851 opgaven, zoo als wij deden. Onze vergelijking was volkomen juist.

3°. Het verschil tusschen de uitgaven van 1846 à 1851 is niet drie miljoen, maar slechts twee-en-eenhalf miljoen zegt de A. C.

Volkomen juist. Wij schreven 5 Mei, dat er in 1850 en 1851 drie miljoen minder was uitgegeven dan in 1846 en 1847. Nu trekt de A. C. 1846 af van 1851, en zegt dat het verschil slechts is 2,591,610. Volkomen juist, wij herhalen het. Maar als men nu 1847 aftrekt van 1850, dan verkrijgt men een verschil van 3,573,550 in het voordeel van 1850. Het is maar, zoo als men de cijfers schikt! Als men de uitgaven van twee jaren met die van twee andere vergelijkt, is het dan niet rationeler het gemiddelde te nemen, dan naar willekeur het laagste met het hoogste te vergelijken?

40. Deze geheele financiële kwestie doet echter niets ter zake, zegt de A. C. Daarover is thans geen verschil.

Ook hierin dwaalt de A. C. De herinnering aan de grootte financiële maatregelen van 1844, is in het tegenwoordig oogenblik hoogst nuttig. Niemand is er die deze maatregelen, op zich zelve, afkeurt. Maar de wet van 6 Maart 1844 was een *verrijten drankje*, dat maar al te zeer herinnerde aan den toestand, die de toediening van zulke artsenijen volstrekt noodig had gemaakt. Het programma van het nieuwe ministerie, — de rigting, waarin zijne organen de verkiezingen trachten te dwingen, — de weinig met constitutionnele begrippen overeenstemmende ontbinding eener Kamer, voor welke het zich niet durfde vertoonen, — maar bovenal zijn bondgenootschap met hen, die openbaar verkondigen dat de bestaande grondwet door ongeoorloofde middelen zelfs uit den weg geruimd behoort te worden, — dat alles toont duidelijk aan, dat wij groot, zeer groot gevaar loopen van terug te keeren tot den toestand, die op Staat B. en de Wet van 6 Maart 1844 uitliep.

Een ministerie, dat reeds bij zijne optreding de verzekering moest geven: dat de *Grondwet ongeschonden zou blijven*, kan dat vertrouwen inboezemen? Is die verzekering niet het volldigst bewijs van het wantrouwen, dat het in zijne eigene zamenstelling gevoelde? Meent het ministerie die ongerustheid door schoone woorden weg te nemen? Meent het dat niet iedereen in zijne bonte zamenstelling niets anders ziet dan een doekje voor het bloeden? Meent het, vertrouwen op zijne kracht in te boezemen, wanneer zijne organen de kinderachtigste vrees aan den dag leggen voor de verkiezing van iedereen, die als onafhankelijk vriend of aanhanger van het afgetreden bewind in het zwarte register bekend staat?

Het schrijft algemeene verkiezingen uit in eenen tijd van gisting der gemoederen. Meent het ministerie dat de voorstanders van den vroegeren toestand van zaken die gisting niet nog beter zullen exploiteren dan zijne voorstanders het kunnen doen?

De zamenstelling van het Kabinet biedt geen de minste waarborgen aan tegen eene reactie, tegen eene wending in die rigting, die de tegenovergestelde rigting is van die van het vorige Kabinet. Met programma's, proclamatiën en predikatiën kan men den grooten hoop zeer goed in eene scheve rigting brengen. Maar met phraesologie kan men zoodanige rigting niet weder veranderen. De gevaarlijke bondgenooten van het ministerie zullen het, bij de eerste gelegenheid, overvleugelen: zullen het brengen waar het niet heen dacht te gaan. Eene *skoute wending* is daartoe toereikend, wanneer het Kabinet gehechtheid aan de grondwettige instellingen tot een motief van uitsluiting maakt.

Daarom herhalen wij onze ernstige waarschuwing aan de Kiezers: Denkt om Staat B. en om de wet van 6 Maart 1844. Vergoet niet dat het eerst met en door de *Grondwet* van 1848 mogelijk was de tekorten van den vroegeren tijd in batige sloten te veranderen. Gebruikt uw eigen oordeel, en ziet niet voorbij, dat de oude aristocratische partij al hare krachten inspannt om de tegenwoordige verkiezingen zóó te doen uitvallen, dat het haar geene moeite kost om tot het oude terug te keeren. Daartoe wordt uw Protestantsche geloofsijver aangevuurd; daartoe ziet men nieuwe kiesvereeningen stichten, waarin de groote heeren elkander de hand reiken en zich verbreederen met de burgerlieden, wier ijdelheid nu gevleid wordt door de familiariteit

waarmede men hen behandelt, en de gehuichelde beangstelling die men hen toont.

Daarom, nog eens: weest indachtig aan Staat B, en aan de wet van 6 Maart 1844!

De *Nieuwsbode* behelst een *ingezonden stuk* betrekkelijk de reserves, die aan de goedkeuring van het reglement voor het Herv. kerkgenootschap werden veronden. Op een gezegde van den voormaligen minister van Binnenlandsche zaken, in de zitting der Tweede Kamer van 18 April jl. wordt van *goederhand* ter toelichting aangevoerd:

1°. dat de door de Synode verzochte bekrachtiging van het nieuwe reglement geenszins tot de onderwerpen behoorde, die, volgens het reglement van orde, in den Raad van Ministers voorgesteld worden gebragt, en dat de betrokken Minister, na het instemmend advies van den Raad van State te hebben ontvangen, evenmin aanleiding heeft gevonden, om dit onderwerp aan de beoordeeling zijner ambtgenooten te onderwerpen, als hij zijne voorgangers daartoe bij de bekrachtiging van zoovele andere besluiten van kerkelijke vergaderingen termen gevonden hadden; 2°. dat het besluit van bekrachtiging, nadat het tot stand was gekomen, noch door hem, noch van zijnerwege, aan den Raad van Ministers is overgelegd; en 3°. dat de bekrachtiging geen onderwerp van beraadslaging in den Raad van Ministers is geweest, en dus aldaar geene afkeuring heeft kunnen ondervinden.

Daaruit blijkt dus, van *goederhand*, dat de heer van Bosse met volkomen regt verklaarde, dat die bekrachtiging was geweest de *individuele* handeling van een *voorigen* minister, zonder dat het Ministerie iets daarvan had geweten, of iets daarmede heeft te maken gehad.

Van *goederhand* — en wie erkent hier niet de *loyale* hand? — worden dus met de verdiende strengheid al de lasteringen getuchtigd, die verspreid werden ter opruijing, alsof het MINISTERIE THORBECKE het *Hervormde Kerkgenootschap* had willen onderdrukken en het *Roomsche* bevoordeelen.

Buitenlandsche Berigten.

FRANKRIJK.

Het Wetgevende Ligchaam heeft op den 9den dezer eene zitting gehouden, om te beraadslagen over het wets-ontwerp, betrekkelijk de zamenstelling van de jury. De rapporteur van de commissie stelt noch de aanneming, noch de verwerping voor, omdat hij zich, nadat de voorgestelde amendementen door den Raad van State waren verworpen, met het gevoelen van de meerderheid van de commissie kon vereenigen, die de verwerping wil. Men gelooft, dat de Kamer het wets-ontwerp zal aannemen, zoo als het is voorgedragen. De heer Gouin, rapporteur van de commissie, belast met het onderzoek van het wets-ontwerp op de burgerlijke pensioenen, stelt daarentegen bepaaldelijk voor, al de artikelen te verwerpen, waarop door de commissie amendementen waren voorgesteld; die door den Raad van State niet zijn goedgekeurd. Dit staat gelijk met de de verwerping van het geheele wets-ontwerp. Het Gouvernement heeft een wets-ontwerp ingediend, om aan de weduwe van den maarschalk Ney eene som van 300,000 francs, als eene nationale belooning, toe te staan. Onder dien naam verbergt men dien van achterstellen van het pensioen, dat de prinses de la Moskowa, als weduwe van een maarschalk van Frankrijk, had moeten trekken, en dat gedurende de restauratie niet werd uitbetaald.

De verlenging van de zitting van de Wetgevende Kamer, tot den 21sten dezer maand, is zoo goed als zeker. Men vindt die tijdsruimte echter vrij kort, wanneer men het aantal te behandelen wets-ontwerpen in aanmerking neemt. De leden van het Wetgevende Ligchaam hadden gewenscht, dat de sluiting eerst den 30sten zou plaats hebben.

ZWITSERLAND.

Wij hebben in ons vorig No. reeds gesproken van den strijd, die ter gelegenheid van de verkiezing van een lid voor den Grooten Raad, te Bulle, in het kanton Fryburg heeft plaats gehad. De strijd ontstond bij het proclameren van den kandidaat der radicalen, den heer Fracheboud tot lid van den Raad, en moet, volgens latere berigten ernstiger geweest zijn, dan wij eerst vernomen hadden. Deze gebeurtenis heeft de ontsteltenis weder in het kanton hernieuwd, die er sedert den 22 April heerschte. Er is een protest ingediend bij den Bondsraad, tegen de verkiezing van den heer de Fracheboud. De verkiezingen in het kanton St. Gallen, ter algeheele vernieuwing van den grooten kantonnalen Raad zijn rustig afgelopen. Het resultaat was, dat er 95 liberale en 55 conservatieve afgevaardigden gekozen werden. Om deze classificatie wel te onderscheiden, moeten wij herinneren, dat de naam van behoudsmannen; conservatieven; in Zwitserland, even als in vele andere landen, aan de clerikale partij wordt gegeven.

ITALIE.

Volgens de *Assemblée nationale* zoude het verschil tusschen Piemont en Oostenrijk weldra zijn geschikt. De gezant van Sardinië te Weenen zou weldra naar die stad terugkeeren. Eene onlangs genomene beslissing van het hof van Weenen zou den maatregel, tegen de uitgewekene Lombardijers genomen, het karakter van algemeenheid doen verliezen, waardoor ook de uitgewekene zouden worden getroffen, die in Sardinië genaturaliseerd zijn.

Binnenlandsche Berigten.

's Gravenhage, 11 Mei.

Onder de middelen, waarvan men zich bedient om het afgetredene ministerie te verguizen en het tegenwoordige te verheffen, behoort ook het steeds verwijzen naar de wet op het armbestuur. Voor zoodanige wet, zegt men, bestaat thans geen gevaar meer. Het is mogelijk; wij achten zelfs waarschijnlijk, dat het nieuwe ministerie zich een middel van populariteit zal trachten te verschaffen door, in *strijd met de Grondwet*, de armverzorging voor drie vierde gedeelten, geheel van de wet onafhankelijk te verklaren. Toch moet men niet vergeten, dat toen de Heer van Hall minister, en invloedrijke minister was, eene armenwet is voorgedragen veel strenger omtrent de diakoniën dan die van den minister Thorbecke. Men zie slechts art. 11 van dat wets-ontwerp in, waarbij bepaald werd, welke categoriën van personen zouden geacht worden tot eene gezindte te behooren en dus ten laste van die gezindte zouden moeten komen.

Maar het curieuse van alles is, dat de armenwet van Thorbecke nu nog gebruikt wordt als een middel, om invloed uit te oefenen op de verkiezingen. Onder anderen moet dit, indien wij wel onderrigt zijn, het geval wezen in het district Zutphen, alwaar men de Heeren van Zuijlen van Nijeveld en Dullert tracht te weeren op grond, dat zij *voorstanders* zouden zijn van de armenwet van Thorbecke. Dit rust nog slechts op eene *gissing*; terwijl de persoon, die men tegenover hen stelt, de Heer Schimmelpenninck van der Oije, oud-minister van Binnenlandsche Zaken, zelf de ontwerper is van de armenwet van 1845 die, ten opzichte der diakoniën, veel verder ging dan die van Thorbecke!

Voorzeker een uitnemend voorbeeld van doorzicht en goede trouw!

Verschillende dagbladen doen het voorkomen, alsof de stukken betreffende de invoering der bisschoppelijke hiërarchie, voorkomende in de *Staats-Courant* met de vermelding: *aan de Staten-Generaal niet medegedeeld*, opzettelijk door den vorigen minister van Buitenlandsche Zaken waren teruggehouden. Dit is geheel bezijden de waarheid. Er was gevraagd en beloofd: *mededeeling der gewisselde stukken*; d. i. gewisseld tusschen de beide gouvernementen, niet tusschen de Nederlandsche regering en den gezant te Rome. Deze laatste kunnen dan alleen geacht worden het bedoeld karakter te bezitten, wanneer den gezant bevel van mededeeling wordt gegeven aan de regering waarbij hij geaccrediteerd is. Iedereen ziet, dat zulks het geval niet is met de stukken in de *Staats-Courant* voorkomende onder de nos. 3, 7, 9, 10 en 11.

Door den Heer van Hall is dus meer openbaar gemaakt dan aan den Heer van Zuijlen was gevraagd en door dezen beloofd. Men doet dezen laatsten derhalve een *grievend onregt* aan, door het te laten voorkomen, als zoude hij aan zijne belofte hebben te kort gedaan. Maar er is meer. Al had ook de Heer van Zuijlen deze vijf *belangrijke* (?) stukken medegedeeld, dan had de Heer van Hall immers, wien het slechts te doen is om blaam te werpen op zijn voorganger, hetzelfde doel kunnen bereiken door eenige andere brieven van of aan den gezant te Rome te doen afdrucken? Indien wij wel onderrigt zijn, moet die correspondentie nog al volumineus zijn. Tenzij dus de Heer van Zuijlen goedgevonden had, deze geheele correspondentie, die hem trouwens niet gevraagd was, over te leggen, zou hij niet vrijgewaard zijn geweest tegen het middel, thans door den *behendigen* minister van Buitenlandsche Zaken te baat genomen, om zich ten koste van zijn voorganger te verheffen.

De *Zutphensche Courant* weigert in haar nummer van 7 Mei te voldoen aan het billijke verlangen van den afgetreden minister van Buitenlandsche Zaken, dat, na de *verminkte* mededeeling van een der gewisselde stukken, eene *volledige* mededeeling van dat zelfde stuk magt volgen.

De *Zutphensche Courant* acht dit onnoodig. De door haar aangevoerde grond is zonderling. Dit stuk, zegt zij, is immers reeds in het *Handelsblad* en in de *Staats-Courant* afgedrukt? Maar de *verminkte* mededeeling, waarover de Heer

van Zuijlen zich beklagt, was tevens eene *vertaling* uit het oorspronkelijk Fransch.

Wij gelooven ons niet te vergissen, wanners wij beweren, dat vele lezers der *Zutphensche Courant* en bepaaldelijk diegenen, waarop de *verminkte* mededeeling invloed zal moeten uitoefenen, weinig gediend zijn met eene verwijzing naar het oorspronkelijke Fransche stuk.

De *Zutphensche Courant* neemt enkele zinneden, rukt die uit haar natuurlijk verband, vertaalt ze op haar manier en roept uit: *dus spreekt een Nederlandsch minister!*

De Heer van Zuijlen verlangt, ter zijner regtvaardiging, dat in *dezelfde* *courant* en dus voor *dezelfde* lezers, in eene, voor hen allen verstaanbare taal het geheele stuk worde opgenomen.

Dat durft de *Zutphensche Courant* niet. Zij gelooft te verklaren: dat zij de bedoelingen van den Heer van Zuijlen niet wil beoordeelen, *dewijl die in het verborgen liggen*.

De Heer van Zuijlen zal voorzeker deze nieuwe belediging met verontwaardiging van zich afwerpen.

Maar de *Zutphensche Courant* zegt ook: dat de Heer van Zuijlen te hoog staat, om zich om hare aanvallen gelegen te laten liggen.

Hierin heeft de *Zutphensche Courant* volkomen regt. Om dit eene *ware woord*, mag men haar al het overige goedgunstig vergeven.

De *Echo Universel* heeft, even als de meeste onzer dagbladen, overgenomen ons hoofd-artikel: *„Nederland onder Franschen invloed gebragt.”*

Onze geachte confrère in de residentie qualificeert echter den inhoud van dat artikel als bevattende: *„étranges révélations,”* waarvan hij meent, de verantwoordelijkheid geheel aan ons te moeten overlaten.

Die verantwoordelijkheid nemen wij volgaarne op ons, en geven bovendien aan onzer dapperen en geachten medestrijder voor de handhaving onzer grondwettige instellingen gaarne de verklaring, dat ons artikel: *„Nederland onder Franschen invloed gebragt,”* niet is het gevolg van *„bespiegelingen”* of *„gevoelstrekkingen,”* maar het resumé van feiten, waarvan het bewijs des noods zou kunnen geleverd worden.

Men verneemt, zegt de 's Gravenhaagsche *Echo*, dat Z. M. op het daartoe gedaan verzoek, een eervol ontslag verleend heeft aan den heer J. Ragot, als ambtenaar bij het Kabinet des Konings, terwijl in diens plaats benoemd is de heer Ph. A. L. von Roessen van Floss.

Of deze heer von Roessen van Floss dezelfde persoon is als *Sarsena* en als de redacteur van den *vul-len*, te Delft een poosje uitgegeven *Frondeur*? Zoo ja, dan verdient zijne benoeming tot ambtenaar bij het Kabinet des Konings als een veelbetekenend teeken des tijds aangezien te worden. (*De Tijd*.)

Het beruchte programma van 26 April bevat o. a. de volgende zinsnede:

„Evenzoo zijn wij van oordeel, dat de bepaling van art. 54 der Grondwet: de uitvoerende magt berust bij den Koning, voor de raadsliden der Kroon geene doode letter moet zijn; maar dat zij bij eene Natie, wier leus van vereeniging is Vaderland en Koning, den Koning in eere moet houden; zoodat aan hem alleen de eer der regering en aan de Ministers de zedelijke en wettelijke verantwoordelijkheid daarvan zal verblijven.”

Dat programma is ook onderteekend door den heer Dirk Donker Curtius, als minister van Justitie.

In 1844 en 1845 heeft zekere Dirk Donker Curtius — wij kunnen niet gelooven, dat het dezelfde is, die nu met van Hall aan dezelfde minister-tafel is gezeten — twee pamfletten tegen van Hall en zijn stelsel van bestuur geschreven, gerigt *„Aan alle vrienden van vrijheid en orde,”* waarbij, als in eene proclamatie, wordt aangemaand om het hatelijke jak af te schudden van den man, die *„onder de vlag van het behoud eene leening van honderd zeventien millioen heeft geopend.”*

In de laatste dezer twee proclamatiën van den heer Dirk Donker Curtius, vindt men o. a. de volgende zinsnede:

„Elke grondwet is eene beperking van de koninklijke magt; konde men de Koningen al de deugden en al de kennis van het Opperwezen geven, alle beperking behoorde vernietigd te worden; maar de Koningen zijn menschen, daarom tracht men hen door instellingen, vermogend tot het goede, magteloos te maken; van daar beperkingen, *beperkingen* in het belang van de Natien, waarover de Koningen zijn gesteld, en die dus ook op de Natien moeten zijn geënt of doelloos en zelfs schadelijk worden. Zoo is het begrepen bij de verlichte volken, door de grootste staatsmannen van Europa, en de *afgrijpeling*, die volken heeft tot *gevoel* bevestigd.”

De heer van Hall weersprekend gestijfs, het is bekend, elke verandering in het staatsbestuur. Hoe schetst

in de eerste dier proclamatie, de Heer Dirk Donker Curtius den toestand des Vaderlands onder het bestuur van den Heer van Hall?

«Geene Natie kan onder zoo lamme Regering bloeien; zij verliest er al de deugden onder, welke tot ontwikkeling worden vereischt: zelfvertrouwen, ijver en goede trouw worden behebt met de ondeugden der verdrukten; *walshheid, bedrog en luiheid.*»

En Dirk Donker Curtius — als hij dezelfde man is, die deze pamphletten heeft geschreven en ondertekend — teekende met van Hall het programma van 26 April, zit met van Hall aan dezelfde minister-tafel! Welk een heerlijk onderpand voor de toekomst van Nederland!

Bij gelegenheid van de behandeling in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, van de Staatsbegroting voor 1851 werd reeds op den 19 November 1850 een verslag vastgesteld, met medewerking van de Heeren van Hall, en Lottij, waarin men volgens het bijblad der *Staats-Courant* leest: «Eenige leden voegen hierbij, dat het, naar hunne overtuiging, geheel en al van de Regering zelve afhangt, om de *hinderpalen uit den weg te ruimen*, die de organisatie van het Roomsche Katholieke kerkgenootschap hier te lande belemmeren.»

Daarop antwoordt de Regering den 30 November 1850 in § 179 der Memorie van beantwoording het navolgende; «Terwijl men zich, wat de algemeene beschouwing omtrent dit departement betreft, gedraagt naar hetgeen hiervoren § 172 is gezegd merkt men hier alleen nog aan, dat, wanneer er soms hinderpalen mogten bestaan, die de organisatie van de Roomsche Katholieke kerk hier te lande belemmeren, de oorzaak daarvan niet bij de Regering kan gezocht worden nadat van Staatswege, bij de in 1842 aan de Synode der Nederlandsche Hervormde kerk gedane mededeeling uitdrukkelijk als beginsel is erkend geworden: dat alle veranderingen in de bestaande kerkorde voortaan alleen van de kerk kunnen uitgaan en dat, in geval haar belang het vordert, zij daartoe kan besluiten buiten eenigen invloed van de hooge Regering, die alleen zal hebben toe te zien, dat daarbij niets worde toegelaten, strijdig met de Grondwet of met de rust en veiligheid van den Staat.»

Dit ook bij de jongste Grondwets-herziening bevestigde beginsel vindt zijne toepassing op alle kerkgenootschappen, en daarop grondt zich insgelijks de meermalen door het tegenwoordig Gouvernement verklaarde wenschelijkheid, dat de kerkgenootschappen, door uit eigen boezem voortvloeiende herziening der bestaande reglementen, meerder zelfstandigheid erlangen, ten einde de bemoeienissen van den Staat, in betrekking tot de kerkgenootschappen, beperkt zouden kunnen blijven bij de, op het stuk der godsdienst door de Grondwet voorgeschreven bepalingen.

«Men durft vertrouwen dat, na de overweging van dit een en ander, de overtuiging niet zal achterblijven, dat het geenszins in de bedoeling der Regering ligt, de vrijheid der Roomsche Katholieke kerk, betreffende hare organisatie, in eenig opzigt te belemmeren; maar integendeel, dat het met de inzigten van het Gouvernement strookt, dat die kerk, even als ieder ander erkend kerkgenootschap hier te lande, hare aangelegenheden op het kerkelijk terrein zelve regelt; altijd met dien verstande, dat aan den Staat het grondwettig recht verblijft, om op zijn gebied te zorgen en toe te zien, dat de openbare rust en orde door de daar te stellen kerkelijke organisatie niet worden gestoord, en onverminderd de verpligte gehoorzaamheid aan de wetten van den Staat.»

In 1842 toen men tegenover de kerkgenootschappen vijandiger was dan in 1853, waren ministers onder anderen de heeren VAN HALL en wijlen baron VAN ZUYLEN VAN NYVELT, de laatste voor de Hervormde Eeredienst.

In 1851 kwam men in de Tweede Kamer op de zaak terug. Er werd volgens de bijlagen van het bijblad der *Staats-Courant* gevraagd: «Bestaat bij de Regering gegrond vooruitzicht op eene eenigszins spoedige regeling van de aangelegenheden der Roomsche Katholieke kerk, wier abnormale toestand behoort op te worden gehouden?» Door den minister VAN SONNENBECK is daarop geantwoord: «dat de Regering vroeger en ook thans openlijk en duidelijk had verklaard, dat de Roomsche kerk de vrijheid had, hare aangelegenheden op den normalen voet te regelen enz. en dat de Regering gegronde redenen heeft om te gelooven, dat van de zijde van den Heiligen Stoel openingen ten opzichte der regeling aan haar gedaan zullen worden, en tevens om het er voor te houden, dat die openingen niet lang achterwege zullen blijven.»

In 1852 kwam de vraag andermaal ter sprake, telkens bij de behandeling der Staatsbegroting en telkens in denzelfden zin.

Volkomen vrijheid tot regeling der bisschoppelijke hiërarchie hier te lande, van de zijde van het kerkgenootschap, vertegenwoordigd door den Paus, als geestelijk opperhoofd, stond immer op den voorgrond

Men drong zelfs aan op eene spoedige regeling, en nu die regeling eindelijk plaats heeft, maakt men een getier als of er iets ongehoords had plaats gehad en zijn duizenden in beweging om te petitionneren, dat de Koning de bisschoppen niet zal toelaten of erkennen.

Noch de Tweede Kamer, zelfs niet de heer Groen van Prinsterer, noch de Eerste Kamer hebben eenig bezwaar tegen de herhaalde verklaringen van de Regering geopperd. Geen enkel predikant heeft zijne stem daartegen doen hooren. De natie was sedert ruim twee jaren, blijkens het vorenstaande, voorbereid op hetgeen nu heeft plaats gehad.

In 1842 is de grondslag daartoe reeds gelegd en nu gedraagt men zich, als ware men nog in de vorige eeuw, tijdens het bestaan eener heerschende kerk. Al is de Pauselijke Allocutie stuitend, zulks wijzigt niet het recht der Katholijken op het bezit van Nederlandsche Bisschoppen.

Blijkt uit dit alles niet, dat bij de kunstmatige opwinding der gemoeederen eene politieke drijfveer heeft bestaan? Professor Vreede is begonnen de alarmklok te luiden en de predikanten hebben chorus gemaakt. De gemoeederen zijn in beweging gebracht. Er is kwaad zaad gestrooid. De oogst zal bittere vruchten opleveren. Zij, die daartoe hebben aangezet en medegewerkt, hebben eene zware verantwoordelijkheid op zich geladen. — Intusschen de bisschoppen zijn en blijven er. Hunne komst is sedert ruim twee jaren aangekondigd en dus lang verwacht.

De krachtigste aanbeveling voor de kandidatuur van den heer Schiffer, vervat in de brochure, gedrukt «voor rekening van den schrijver», is, dat de heer Schiffer het eerst opstond in de vergadering, om de motie van den heer van Doorn te ondersteunen.

Waaruit blijkt, dat de heer Schiffer het eerst is opgestaan? Uit het *Bijblad* niet, dat zijn naam zelfs niet vermeldt.

De schrijver der brochure is dus iemand, die in de vergadering is aanwezig geweest. Wie toch wel al zijn aandacht, in deze gewichtige oogenblikken, zou hebben gewijd aan de spierbewegingen van den waterbouwkundigen en tabakschuwenden heer Schiffer?

Art. 83 der Grondwet.

De heer van Dam van Isselt beveelt den heer Leemans dringend aan als kandidaat voor het lidmaatschap van de Tweede Kamer. Waarom? Omdat de heer Leemans, door te stemmen tegen de motie van orde van den heer van Doorn, een schitterend blijk van *onverdraagzaamheid* heeft gegeven.

De heer van Dam, die steeds de Tweede Kamer de ooren verdoofde door zijn holle klanken waarbij «*verdraagzaamheid*» en «*eendragt*» de boventoonen uitmaakten, beveelt een kandidaat aan, wegens de hooge verdienstelijkheid zijner «*onverdraagzaamheid*».

Toen de heer van Dam van Isselt deze aanbeveling schreef, stond hij toen ook toevoelig tegenover den heer Judels, voorzien van zijn «*wonderkoppige*», zoodat hij wel gedrongen was te openbaren, wat hij in waarheid zoo vele jaren achtereen onder «*verdraagzaamheid*» en «*eendragt*» eigenlijk heeft bedoeld?

Tot de benoeming van vijf leden der Prov. Staten van Zuid-holland zijn in het Hoofd-kiesdistrict 's Gravenhage, uitgebragt 895 geldige stemmen, waarvan de volstreckte meerderheid; was 448 stemmen. De uitslag der stemming was, dat de vier afredende leden alle zijn gekozen, en wel de heer Mr. D. Léon; met 730; Jhr. Mr. J. A. ridder van der Heim van Duivendijke met 660; F. graaf van Hogendorp; met 643 en S. A. van Hoogstraten met 632 stemmen. In plaats van den heer J. A. de Sonnevillie, die zijn ontslag genomen had, is gekozen de heer W. K. van Gennep, met 643 stemmen. Na de vijf gekozenen hadden de meeste stemmen verkregen de heeren: Mr. A. A. J. Meijlink 222; J. W. v. d. Schooren 202; Jhr. G. Graafland 184; Mr. J. W. Geerken 170; Jhr. Quarles van Ufford, 40 en Mr. A. J. van Gigh 39, enz.

Ingezonden Stukken.

Eene kiezersvereniging te 's Gravenhage.

Er is hier ter stede eene nieuwe kiesvereniging opgericht, onder de leus: «Vaderland en Koning.» Gisteren hield zij, ten gevolge eener oproeping in de dagbladen, eene vergadering. Wat daar is voorgevallen, en op wat wijs daar de kandidaten zijn geproclameerd is zoo eufemisch, of liever kan zoodanig strekken tot waarschuwing voor alle wettende landgenooten, om toch, terwijl het nog tijd is, in te zien, wat er van de «burgers» zou worden, als de «heeren» op nieuw den baas willen spelen, dat wij ons niet mogen onthouden, van er een kort verslagje van te geven.

Zekere tien of twaalf personen, allen stram van adel of geld en dits blinkende door lange namen hadden eene kiesvergadering opgeroepen om te *beraadslagen*, wie als kandidaten voor de 2de Kamer behoorden gesteld te worden. Om zich een glimp van *vrijheid, gelijkelijkheid en broederschap* te geven had men midden in dat twaalftal van onderom vermolmden namen een ongelukkigen bakker weten te noffelen, die waarlijk, door op die wijs te

moeten figureren, naar onze meening de klandisie zijne be-
begünstigers al vrij duur betaalde.

De vergadering was vrij wel bezocht. Mijnheer de Gijsselde voerde namens de oproepers het woord. Hij begon met te klaren, dat hij en zijne medeoproepers maar het besluit had genomen, om van bloote oproepers zich te metamorphoseren een geconstitueerd bestuur van de kiesvereniging. Later zonden wel reglementen gemaakt worden; als mijnheer de Gijsselaar, de heer Nicols, en de Baron Grignin van Zoelen en nog zoo anderen de kiezers de eef wilden bewijzen bestuurders te zijn de Vereniging, dan behoorde de goede gemeente — die toch nu weder aan knikkeballen behoorde te wemmen — de een groote eer in te stellen en «Amen» in chorus zeggen.

Hoe van Halliaansch deze «speech» ook was: er waren te kiezers tegenwoordig, die meenden, dat men al te gauw «aap» uit de mouw deed kijken; anderen beooiden zich verontwaardigd over de onbeschaamtheid, waarmede men zich durfde stellen als voogd over onmondigen. De heer van Breuggell van den Raad van State, meende het woord te moeten vragen de heer de Gijsselaar kon hem dat niet toestaan, omdat de goede Heer (dat is de nieuw ingevoerde titel) nog niet had uitegesproken. En ofschoon de heer van Breuggell meende juist het woord te moeten voeren, omdat de heer de Gijsselaar nog niet alonsus had geëciteerd; die nog scheen verwacht te worden... ble de president «usurpator van het koninkrijk de Gratie Gods» zich opworpen bestuur der kiesvereniging door te spreken. Ten slotte verklaarde dan ook die constitutionnele man, dat de vergadering eigenlijk was opgeroepen, om de verklaring aan te hooren die zij, oproepers, besloten hadden te stemmen op de heeren Bore en J. C. Baud, en dat de kiezers tegenwoordig, als gedwee laammetjes nu ook de vrijheid hadden (daar de verkiezingen van waren) hunne stem op die matnen uit te brengen.

Menig adellijk en anti-revolutionnaire hartje scheen een klein te krijgen; of het was uit plezier dan wel uit kwaadaardigheid, dat men hier «meestertje met de plak» speelde, wets wij niet; maar wel weten wij, dat de heer van Breuggell nu opstond en onze verontwaardiging als het ware uit het harte ataf door te verklaren, dat hij zoo iets inconstitutionneels nog nooit had bijgewoond, dat het onbetamelijk was zich te constitueren niet tot een bureau van stemopneming, maar van *leiding* de keuze, zonder aan de vergadering de bevoegdheid te late ontrant de keuzer kandidaten zich te verstaan. Z.H.Ed. G. venliet met eenige anderen de vergadering, die dan toch we eenigzins op haar neus stond te kijken. Wij bleven de jammerlijke comédie ten einde toe bijwonen, waaronder men de dierbare lens: «Vaderland en Koning», zoo heiligcheuwend durfde misbruiken.

Op die wijze nu werden door de knikkeballende vereniging als kandidaten, gekozen de heeren Boreel en J. C. Baud!

Kiezers, opent uwe oogen, en durft toch den afgrond peilen waarin gij door eene slechte keuze uwe eigen vrijheid en recht zult storten!

EENIGE OOGGETUIGEN.

Prijscourant der Effecten.

AMSTERDAM, DONDERDAG 11 MEI.

Nederl. Rijksschuld	2 1/2 Pct.	63 1/2
Dito 4 1/2 Pct.		94 1/2
Dito 5 Pct.		94 1/2
Amortisatie	3 1/2	
Aand. Handel-Maats	4 1/2	
O. I. Leening 1844	4	
Aand. Arnh. Spoorweg	4 1/2	
Dito Holl. dito		
Belgie, Certificaten	2 1/2	
Dito bij Rothschild	2 1/2	
Frankrijk, Certificaten	3	75 1/2
Rusland, bij Hope en Comp.	5	108 1/2
Dito A. 1838—1820	5	107 1/2
Inschr. op 't Grootboek	6	
Dito Certificaten	6	
Cert. dito Hamburg Amin.	5	
Negot. 1831 en 1833	5	97 1/2
Dito 1840	4	98 1/2
Dito Stieglitz	4	
Dito Nieuwe	4	
Nieuwe Eng.	4 1/2	
Spanje, Nieuwe 3 pCt. thans	1	24
Nieuwe	3	47 1/2
Binnenlandsche	3	43 1/2
Cert. Coup. Sp. Com.	6 1/2	
Amort. Schuld.	5 1/2	
Portugal, te Londen	5	
Dito dito	4	39 1/2
Weener, Bank.	5	
Dito	4	
Metalliek 1816—1852	5	83 1/2
Dito 1847	2 1/2	42 1/2
Dito 1851 en 1852	2 1/2	42 1/2
Dito 1849	5	93 1/2
Dito Lett. B.	5	93 1/2
Aand. 500 bij Rothschild		
Dito 250 dito 1839		
Napels, Certif. bij L. & B.	5	
Polen, Obligaten	4	87
Aandeelen 1835		
Sardinië, te Londen	5 pCt.	
Denemarken, Dito	5	
Griekenl., te Londen	5	7 1/2
Philad., bij Hope en Comp.	5	
Te Londen	6	
Bank		
Louisa, te Londen	5	
Brazille, te Londen 1824	5	
Dito 1843	5	
Grenada, Dito 100 p. st.	2 1/2	
Dito Uitg.		
Ecuador		
Mexico, te Londen Nieuwe	3	26 1/2
Venetië, te Londen	3 1/2	
Dito Uitg.	1	

Koers van het geld! Belegging 2 1/2, Prolongatie 2 1/2, Banco 2 pCt.

Onze fondsenmarkt leverde heden niets bijzonders op, alle merkwaardig waren Hollandsche en Mexicaansche fondsen met verkoop iets lager.

Bij JOH. NOMAN en ZON, te 's Gravenhage.